

4. Стратегия "Казахстан-2050": новый политический курс состоявшегося государства Послание Президента Республики Казахстан г. Астана, 14 декабря 2012 года // <https://adilet.zan.kz/rus/docs/K1200002050>

5. Государственная программа развития образования и науки Республики Казахстан на 2020 - 2025 годы// <https://www.gov.kz/memleket/entities/edu/press/article/details/20392?lang=ru>

6. План развития НАО «Кокшетауского университета им.Ш.Уалиханова» // <https://shokan.edu.kz/ru/about/>

Ержанұлы Р, 3 курс, ГМУ-31(Академик Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды университеті)
Ғылыми жетекші – э.ғ.к., профессор Ержанова С.К.

БАСҚАРУ ҚЫЗМЕТІНДЕГІ КРЕАТИВТІ МЕНЕДЖМЕНТ

Құзыретті басқару әсерлері басқару объектісінің неғұрлым маңызды сипаттамаларын объективті білу негізінде жүзеге асырылады (оның әлеуметтік жетілу деңгейі, орындаушылардың кәсіби құзыреттілігі, топ ішіндегі әлеуметтік-психологиялық құбылыстар мен процестердің сипаты және т.б.) және зерттеу тобы мүшелерінің қажеттіліктері мен мүдделеріне де, олардың нақты мүмкіндіктері мен қабілеттеріне де сәйкес келеді.

Алайда, басқарылатын ішкі жүйенің оңтайлы жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін басқару субъектісі оның негізгі сипаттамаларын ескеріп қана қоймай, көшбасшыға қажетті қасиеттерге ие болып, көшбасшылықтың ең қолайлы стилін қолдануы керек, сонымен қатар көптеген әлеуметтік-психологиялық мәселелерді тікелей басқарушылық сипатта шешуі керек.

Менеджердің күрделі, динамикалық және көп қырлы қызметінде салыстырмалы түрде тәуелсіз операцияларды бөліп көрсетуге болады, олардың дәйекті орындалуы басқару қызметінің мазмұнын құрайды. Оларға шешім дайындау және қабылдау, шешімнің орындалуын ұйымдастыру, орындалу барысын бақылау, қорытындылау кіреді. Осы басқару операцияларының психологиялық аспектісін, сондай-ақ менеджердің психологиялық құзыреттілігінің ролін және белгілі бір басқару операциясын жүзеге асыруда басқарылатын ішкі жүйенің әлеуметтік-психологиялық сипаттамалары туралы хабардар болу дәрежесін қарастырыңыз.

Зияткерлік өнімді, зияткерлік меншікті, зияткерлік капиталды құруды басқарудың ішкі жүйесінің жұмысындағы шығармашылық менеджменттің мүдделері.

Ұйымдастыру теориясында адами қатынастардың маңыздылығы туралы көптеген тұжырымдар келтірілген, адами қатынастар мектептерінің жұмысы сипатталған. Мұндай тұжырымдар келтірілген:

– "адам – басты назар салушы", ал менеджмент "басқа адамдардың көмегімен жұмысты қамтамасыз ету" ретінде анықталады;

– адамның жұмысы, егер ол қызықты және мағыналы болса, оған ойыннан кем емес рахат әкелуі мүмкін;

– еңбекті ынталандырудың экономикалық формаларының ролі шектеулі, олар жалғыз емес, тіпті әмбебап;

– адамның мінез-құлқы "рахат іздеу және ауырсындан аулақ болу" арқылы анықталады.

Мұндай тұжырымдардың тізімі адамның мінез-құлқының көптеген мотивациялары туралы айтады, бізді адамның шығармашылық әрекетке деген мотивациясы қызықтырады.

Мұның бәрі адамның жеке мақсаты ретінде қабылдаған тиісті мақсатта ғана мүмкін болады. Егер бұл мақсат басқа адамдардың мақсатымен сәйкес келсе, онда адамның шығармашылық қызметі топтардың, ұжымдардың шығармашылығына айналады. Менеджменттің дұрыс мінез-құлқымен шығармашылық қызмет ұйымның мүддесі үшін жүзеге асырылады. Осының арқасында ғана адам мен ұйым арасындағы тиімді және жайлы шешімге қол жеткізуге болады.

Басқару қызметіндегі креативті басқаруға қызығушылықтың артуының себептерінің бірі – ақпараттық технологияларды дамыту. Бұл технологиялар сізге көптеген ақпарат алуға мүмкіндік береді, осы білім ағынынан пайда таба алатын жаңа адамдар қажет.

Шығармашылық қабілеттердің сипаттамаларының бірі – интеллект.

Интеллект – бұл тәжірибе талап етуі мүмкін мидың жұмысы.

Интеллект – бұл адамның сыртқы ортаның талаптары мен жағдайлары өзгерген кезде проблемаларды шешуге арналған күрделі қабілеттері.

Интеллект адам миының шығармашылық қабілеттеріне негізделген. Интеллект туралы ақпарат интеллект коэффициенті (КИ) арқылы көрсетіледі.

Интеллект білімде, оларды қабылдау қабілетінде және адамның іс-әрекетінде, оның мінез-құлқында, шешім қабылдау қабілетінде, әсіресе сыни жағдайларда ерекше шешімдер қабылдауда көрінеді.

Интеллект адамның интуиция, шығармашылық, қиял, эмоция, әлеуметтік құзыреттілік, мораль және т.б. сияқты қабілеттерімен сипатталады. Адамның интеллектісі баланың алғашқы мағыналы қадамдарынан, сөздерінен, іс-әрекеттерінен көрінеді және оның бүкіл өмірі дамиды.

Қызметкердің зияткерлік әлеуетін оның инновациялық міндеттерді құруға және шешуге дайындығы деп санауға болады.

Адамның зияткерлік әлеуетін бағалау үшін бірнеше әдістер бар. Ең танымал – логикалық есептерді шешу қабілетін бағалауға негізделген IQ көрсеткішін есептеу әдісі. АҚШ-та тіпті мүшелері IQ деңгейінің жоғарылауымен ерекшеленетін қоғам бар. Алайда, мұндай әдістер адамның логикалық ойлауының жалпы деңгейін сипаттайды, бірақ оның кәсіби мәселелерді шешу мүмкіндігі туралы түсінік бермейді. Ол үшін алынған білім деңгейін, нақты практикалық іс-әрекет тәжірибесін, адамның ғылыми және инженерлік мәселелерді шешу қабілетін көрсететін нақты көрсеткіштер жиынтығын пайдалану қажет.

Табысты менеджердің айрықша қасиеттері – оның қарым-қатынасы, кәсіпкерлігі, көшбасшылығы. Білікті менеджер ұйымның жұмыс істеу проблемаларын дәл уақтылы анықтау шеберлігіне ие болуы керек, одан да маңыздысы басқару шешімдерінің проблемаларды (басқару жүйесіндегі ақаулар) болдырмау, креативті ойлауы бар дағдарысқа қарсы менеджер болу, интеллектке, білім жүгіне және түйсікке ие болу.

Әдебиеттер

1. Креативный менеджмент: Учебник/ Под ред. д.э.н., проф. А.А. Степанова и д.э.н., доц.М.В. Савиной. – 3-е изд. –М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К⁰», 2019. – 252 с.

Жанабекова А.Г., 1 курс (академик Е.А. Бөкетов атындағы ҚарУ)
Ғылыми жетекші – э.ғ.м., оқытушы Сариева А.А.

БАСҚАРУ ЖҮЙЕСİNДЕГІ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ

«Менеджмент» термині нарықтық экономикалық жүйелердегі ұйым деңгейіндегі әлеуметтік-экономикалық жүйелер мен процестерді басқаруға қолданылады. Шығармашылық менеджмент – басқару ғылымының инновациялық бағыты. Шығармашылық менеджмент менеджерлердің шығармашылық ойлау процесін басқаруды, персоналдың шығармашылық әлеуетін және басқару шешімдерін қабылдау және жүзеге асыру процесінде компанияны басқаруды білдіреді. Мақалада шығармашылық менеджмент түсінігі сипатталады және оның мәні ашылады; менеджерлерді шығармашылық оқыту саласындағы бағдарламалар сипатталған.

Мақалада менеджмент XX ғасырда дамыған елдердің экономикасының тиімділігі мен бәсекеге қабілеттілігінің негізгі факторларының біріне айналғанын атап өтті. Ұйымды басқару қызметінің жалпы көлеміндегі ұйымдық-басқару инновацияларының үлес салмағының тұрақты өсу тенденциясы дәлелденді. «Шығармашылық менеджмент» тұжырымдамасының мәні кәсіпорынды басқару жүйесінің құрамдас бөлігі ретінде ашылады. Жұмыс шығармашылық менеджмент пен менеджменттегі шығармашылықтың негізгі зерттеу бағыттарын анықтау тәсілдерін талдауға бағытталған. Талдау нәтижелері шығармашылық менеджмент немесе менеджмент мәселелеріндегі креативтілік әртүрлі ғылыми бағыттарды қалыптастырған қазіргі заманғы менеджментке арналған еңбектердегі зерттеудің негізгі бағыттарының бірі екенін дәлелдеді. Зерттеу нәтижелері «шығармашылық менеджмент» немесе «басқарудағы шығармашылық» тақырыбы WoS деректер базасы бойынша 2004 жылға дейін және Scopus мәліметтері бойынша 2006 жылға дейін ғалымдар арасында танымал болған жоқ деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді. Осы жылдардан кейін мақалалар саны WoS дерекқорында 50% дерлік және Scopus дерекқорында 39% орташа өсу қарқынымен талданатын кезең ішінде 2018 жылға дейін өсті. VOSviewer бағдарламалық құралын пайдалану креативті басқаруды немесе басқару мәселелеріндегі креативтілікті талдайтын кілт сөздердің 8 кластерін анықтауға мүмкіндік берді. Олардың барлығы тығыз байланыста. Ең үлкен кластер 60 элементтен тұрады және келесілерді